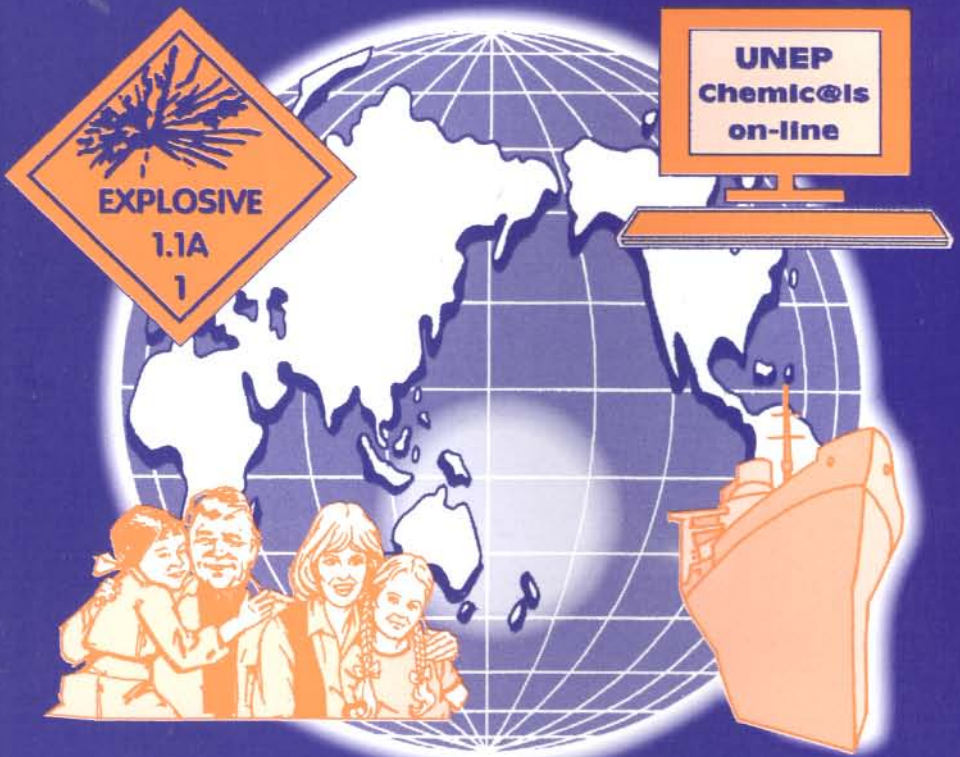

แผนปฏิบัติการบทที่ 19

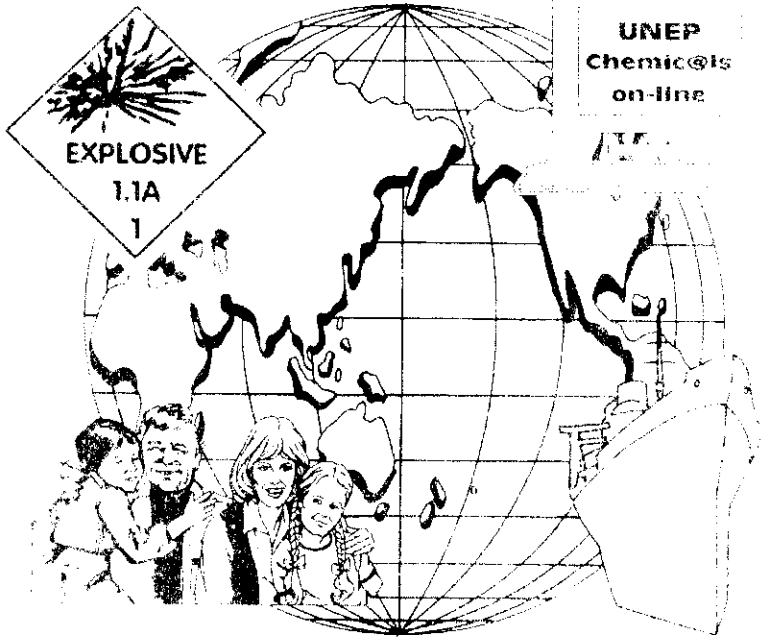
แผนปฏิบัติการเพื่อพิทักษ์
สิ่งแวดล้อมโลกในศตวรรษที่ 21

CHAPTER 19

แผนปฏิบัติการบทที่ 19

แผนปฏิบัติการเพื่อพิทักษ์
สิ่งแวดล้อมโลกในศตวรรษที่ 21

CHAPTER 19

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

กรมควบคุมมลพิษ

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

คำนำ

ผลจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The United Nations Conferences on Environment and Development : UNCED) หรือ การประชุม The Earth Summit ที่กรุงริโอ เดอ จานโร ประเทศบราซิล เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1992 ทำให้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทย ได้ร่วมลงนามและรับรองเอกสารตลอดจนให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการที่สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนปฏิบัติการเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อมโลกในศตวรรษที่ 21 หรือ แผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งเป็นแผนปฏิบัติการที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และมีขอบข่ายกว้างขวางโดยครอบคลุมถึงปัญหาเร่งด่วนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบัน และยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมตัวรับมือกับการท้าทายต่าง ๆ ของศตวรรษหน้า แผนปฏิบัติการดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเห็นพ้องตรงกันของประเทศต่าง ๆ เกือบทั้งโลกในเรื่องความร่วมมือทางด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาซึ่งการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นเป็นเรื่องที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ จะต้องกำหนดกลยุทธ์ แผน นโยบาย และกระบวนการต่าง ๆ ในระดับชาติให้สอดคล้องต่อไป

แผนปฏิบัติการ 21 นี้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้มีการกล่าวถึงในหลายบทด้วยกัน และจากการที่สารเคมีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะส่งผลร้ายต่อสุขภาพและชีวิตของมนุษย์ทั้งโดยตรงและทางอ้อม จึงได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการโดยเฉพาะขึ้น เรียกว่าแผนปฏิบัติการบทที่ 19 (Chapter 19) ซึ่งเป็นแผนการจัดการสารเคมีที่เป็นพิษอย่างเหมาะสมต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการป้องกันการขนส่งเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นพิษ และเป็นอันตรายอย่างผิดกฎหมายระหว่างชาติ

เอกสารเล่มนี้ได้จัดทำขึ้นโดยรวบรวมเนื้อหาสาระสำคัญเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการบทที่ 19 และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการและผู้สนใจทั่วไป

แผนปฏิบัติการบทที่ 19

ตามแผนปฏิบัติการเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อมโลกในศตวรรษที่ 21

เจ้าของ	กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
พิมพ์เมื่อ	ตุลาคม 2541 (พิมพ์ครั้งแรก)
ผู้เขียน/เรียบเรียง	นายจรรพงค์ บุญ-หลง
จัดพิมพ์เผยแพร่โดย	ฝ่ายศูนย์ข้อมูลสารอันตรายและอนุสัญญา กองจัดการสารอันตรายและกากของเสีย กรมควบคุมมลพิษ 404 อาคารพหลโยธินเซ็นเตอร์ ชั้น 6 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทรศัพท์ 6192200, 6192300-04 โทรสาร 6192297

ออกแบบและจัดพิมพ์โดย

บริษัท อินทิเกรตเต็ด โปรโมชัน เทคโนโลยี จำกัด

โทรศัพท์ 5852076, 5860837

โทรสาร 9137763

(กรมควบคุมมลพิษเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ และมีลิขสิทธิ์ในเอกสารฉบับนี้)

สารบัญ

สาระสำคัญ

7

แผนปฏิบัติการเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อมในศตวรรษที่ 21

8

แผนหลัก

13

- ◆ แผนหลักที่ 1 ขยายขอบเขตและเร่งรัดการประเมินการเสี่ยงสารเคมีระหว่างชาติ

14

- ◆ แผนหลักที่ 2 การจำแนกชั้นและการทำฉลากสารเคมีรูปแบบเดียวกัน

16

- ◆ แผนหลักที่ 3 การแลกเปลี่ยนข้อมูลสารเคมีที่เป็นพิษและเสี่ยงต่อสารเคมี

20

- ◆ แผนหลักที่ 4 การจัดทำโครงการลดการเสี่ยง

23

- ◆ แผนหลักที่ 5 เสริมสร้างสมรรถนะและขีดความสามารถ

ในการจัดการด้านสารเคมีในระดับชาติ

26

- ◆ แผนหลักที่ 6 ป้องกันการขนส่งเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นพิษ

และเป็นอันตรายอย่างผิดกฎหมายระหว่างชาติ

29

เอกสารประกอบการเรียบเรียง

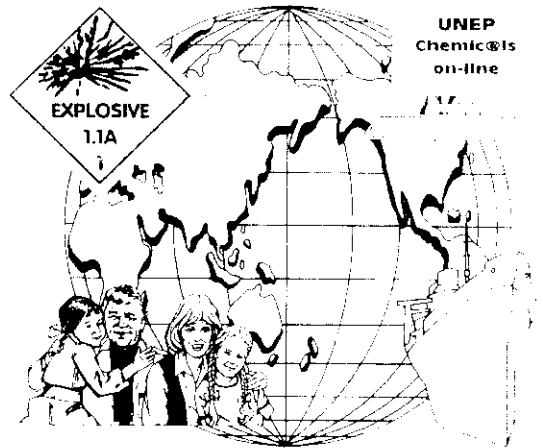
เกริ่นนำ

ปัญหาสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมอันเป็นผลจากการอุตสาหกรรมและการเกษตร นับเป็นปัญหาไม่เฉพาะพื้นที่และปัญหาในระดับชาติเท่านั้น แต่ยังเป็นปัญหาที่มีผลกระทบในระดับโลกซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับชาติ แต่จะต้องอาศัยความร่วมมือในการช่วยกันป้องกันแก้ไขในระหว่างชาติหรือในระดับโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการใช้สารเคมีซึ่งมีอยู่ราว ๆ 100,000 ชนิด และอีกหลายพันชนิดในธรรมชาติที่มนุษย์นำมาใช้และรับสัมผัสอยู่ จากจำนวนดังกล่าวมีสารเคมีอยู่ประมาณ 1,500 ชนิด ที่ผลิต จำหน่าย และมีการใช้อยู่ทั่วโลกกว่าร้อยละ 95 ของสารเคมีทั้งหมด สารเคมีเหล่านั้นนอกจากจะนำมาใช้ประโยชน์ในการอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์แล้วยังก่อให้เกิดพิษภัยอันตรายในหลายระดับ ตั้งแต่เป็นพิษเล็กน้อยจนถึงขั้นเป็นพิษ และอันตรายร้ายแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ในประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งมีกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ที่ยังบกพร่อง การบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายที่มีอยู่ก็ยังขาดประสิทธิภาพ และยังมีการใช้สารเคมีบางชนิดที่ห้ามใช้ หรือมีการควบคุมอย่างเข้มงวด หรือไม่อนุญาตให้ขึ้นทะเบียนในประเทศผู้ผลิต หรือประเทศที่พัฒนาแล้วกันอยู่ จากข้อบกพร่องในการจัดการทำให้สารเคมีเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาอย่างมากต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของมนุษย์ องค์การอนามัยโลกได้เคยรายงานไว้เมื่อปี พ.ศ. 2535 ว่ามีผู้ป่วยในแต่ละปีทั่วโลกสูงถึง 2 ล้านคน และเสียชีวิตประมาณ 20,000 คน ในแต่ละปี

สารสำคัญ

แผนปฏิบัติการบทที่ 19

แผนปฏิบัติการเพื่อพิทักษ์
สิ่งแวดล้อมโลกในศตวรรษที่ 21

แผนปฏิบัติการเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อมโลก

ในศตวรรษที่ 21

ปัญหาด้านอันตรายของสารเคมีดังกล่าว นับเป็นปัญหาหลักที่สำคัญปัญหาหนึ่งในหลากหลายปัญหาที่มีผลกระทบต่อสุขภาพมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งองค์การสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อมโลกในศตวรรษที่ 21 ดังที่รู้จักกันทั่วไปว่า “แผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21)” จากการประชุมสมาชิกกว่า 100 ประเทศ ในปี พ.ศ. 2535 ณ นครริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล แผนปฏิบัติการ 21 นี้ มีอยู่ทั้งหมด 40 บท (Chapter) ใน 4 หมวด (Section) คือ

หมวดที่ 1

มิติทางสังคมและเศรษฐกิจ

(Social and Economic Dimensions)

ในหมวดนี้มีอยู่ 7 บท ครอบคลุมเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อเร่งรัดการพัฒนาแบบยั่งยืนในประเทศกำลังพัฒนา และนโยบายภายในประเทศที่เกี่ยวข้อง การต่อสู้กับความยากจน การเปลี่ยนรูปแบบการบริโภค พลศาสตร์ประชากรและความยั่งยืน การคุ้มครองและส่งเสริมสุขภาพของมนุษย์ การส่งเสริมพัฒนาการของการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์แบบยั่งยืน การผสมผสานสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาในการตัดสินใจ

หมวดที่ 2

การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรเพื่อการพัฒนา (Conservation and Management of Resources for Development)

หมวดที่ 2 มีทั้งหมด 14 บท ครอบคลุมเรื่องสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ได้แก่ เรื่องการพิทักษ์บรรยากาศ แนวทางเบ็ดเสร็จในการวางแผนและการจัดสรรทรัพยากรทางบก การต่อสู้กับการที่ป่าไม้ถูกทำลาย การต่อสู้กับการแปรสภาพเป็นบริเวณรกร้างทำกินมิได้และภัยแล้ง การพัฒนาพื้นที่ภูเขาแบบยั่งยืน การส่งเสริมการเกษตรและการพัฒนาชนบทแบบยั่งยืน การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดการเทคโนโลยีชีวภาพอย่างเหมาะสมในแง่สิ่งแวดล้อม การพิทักษ์มหาสมุทร ทะเลทุกชนิด และบริเวณชายฝั่ง และการพิทักษ์การใช้ประโยชน์และการพัฒนาทรัพยากรทางทะเลที่มีชีวิตอย่างเหมาะสม การจัดการสารเคมีที่เป็นพิษ กากของเสียที่เป็นอันตราย ขยะมูลฝอยและของโสโครกอย่างเหมาะสมในแง่สิ่งแวดล้อม และการจัดการกากกัมมันตรังสีอย่างเหมาะสมในแง่สิ่งแวดล้อม

หมวดที่ 3

การเสริมสร้างบทบาทของกลุ่มหลักต่างๆ

(Strengthening the Role of Major

Groups)

หมวดที่ 3 มีทั้งหมด 10 บท ครอบคลุมถึงบทบาทของผู้หญิง กลุ่มหนุ่มสาว คนพื้นเมือง องค์การภาคเอกชน หน่วยงานท้องถิ่น สหภาพแรงงาน ธุรกิจ และอุตสาหกรรม กลุ่มนักวิทยาศาสตร์ และวิศวกร และกลุ่มชาวนา

หมวดที่ 4

วิธีการทำให้เกิดผลทางปฏิบัติ

(Means of Implementation)

หมวดที่ 4 มีทั้งหมด 8 บท บทที่สำคัญๆ 3 บท ได้แก่ ทรัพยากรและกลไกทางการเงิน การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมในแง่สิ่งแวดล้อม ความร่วมมือและการเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดเตรียมองค์กรในระดับระหว่างประเทศ ส่วนบทอื่นๆ ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การส่งเสริมการให้การศึกษา การสร้างจิตสำนึก และการฝึกอบรม กลไกระดับชาติและความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในประเทศกำลังพัฒนา มาตรการและกลไกของกฎหมายระหว่างประเทศ ข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจ

แผนปฏิบัติการบทที่ 19

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเสื่อมโทรมของสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากสารเคมีนั้นมีแผนปฏิบัติการกระจายและเกี่ยวข้องอยู่ในหลายบทด้วยกัน กล่าวคือ ในบทที่ 9-18 มีการกล่าวถึงภาพรวมในการติดตามการลดการใช้และการปลดปล่อยสารเคมีอันตรายต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการจัดการมลพิษในบรรยากาศ ในแผ่นดินและในทะเล ในบทที่ 20 และ 21 ได้กล่าวอย่างละเอียดเกี่ยวกับการจัดการของเสียและของเสียอันตราย ซึ่งเกี่ยวข้องเป็นอย่างมากกับสารเคมีและสารอันตรายต่างๆ ในบทที่ 17 และ 33 กล่าวถึงแผนงานต่างๆ ในอันที่จะป้องกันภาคพื้นทะเลโดยมีกลไกสำคัญกลไกหนึ่งคือ การลดการเสี่ยงจากการตกค้างของสารมลพิษอินทรีย์ (Organic pollutants) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา ในบทที่ 22 กล่าวถึงการจัดการกากกัมมันตรังสีอย่างปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และจากการที่สารเคมีมีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะส่งผลร้ายต่อสุขภาพและชีวิตของมนุษย์ทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อม โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติโดยเฉพาะขึ้น ดังที่รู้จักกันทั่วโลกว่า **แผนปฏิบัติการบทที่ 19 (Chapter 19)**

แผนปฏิบัติการบทที่ 19 มีชื่อว่า

“แผนการจัดการสารเคมีที่เป็นพิษอย่างเหมาะสมต่อสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการป้องกันการขนส่งเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นพิษและเป็นอันตรายอย่างผิดกฎหมายระหว่างชาติ”
(Environmentally Sound Management of Toxic Chemicals, including Prevention of Illegal International Traffic in Toxic and Dangerous Products)

แผนปฏิบัติการบทที่ 19 มีอยู่

6 แนวนโยบาย คือ

1. ขยายขอบเขตและเร่งรัดการประเมินการเสี่ยงสารเคมีระหว่างชาติ (Expanding and accelerating international assessment of chemical risks)
2. การจำแนกชั้นและการทำฉลากสารเคมีรูปแบบเดียวกัน (Harmonization of classification and labelling of chemicals)
3. การแลกเปลี่ยนข้อมูลสารเคมีที่เป็นพิษและการเสี่ยงต่อสารเคมี (Information exchange on toxic chemicals and chemical risks)
4. จัดทำโครงการลดการเสี่ยง (Establishment of risk reduction programmes)
5. เสริมสร้างสมรรถนะและขีดความสามารถในการจัดการด้านสารเคมีในระดับชาติ (Strengthening of national capabilities and capacities for management of chemicals)
6. ป้องกันการขนส่งเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นพิษและเป็นอันตรายอย่างผิดกฎหมายระหว่างชาติ (Prevention of illegal international traffic in toxic and dangerous products)

การนำแผนไปสู่ผลการปฏิบัติ

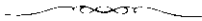
หลังจากที่มีการรับรองแผนปฏิบัติการบทที่ 19 จากสมาชิกประเทศทั่วโลกแล้ว ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรระหว่างชาติต่างๆ เช่น World Health Organization (WHO), International Labour Organization (ILO) และ United Nations Environment Programme (UNEP) ได้ร่วมหารือกันเพื่อจัดการประชุมระดับรัฐบาลของประเทศต่างๆ เพื่อนำแผน Chapter 19 ไปปฏิบัติโดยให้ IPCS (International Programme on Chemical Safety) ร่วมกับองค์กรรวมทั้งสามจัดหาฝ่ายเลขานุการดำเนินการประชุม “International Conference on Chemical Safety (ICCS)” ขึ้นและกำหนดไว้ล่วงหน้าให้มีการประชุม การวางแผน การดำเนินงาน การปฏิบัติงาน และภาระอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จนสามารถที่จะให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกนำไปปฏิบัติได้ในปี พ.ศ. 2543 (ค.ศ. 2000) และให้มีการรายงานผลการปฏิบัติหลังจากปี พ.ศ. 2543 พร้อมทั้งกำหนดขอบเขตการดำเนินงาน (Terms of Reference) ของ ICCS ซึ่งสำนักงานกฎหมายของ UN (United Nations) เป็นผู้ยกร่างไว้ด้วย ให้คณะ ICCS มีบทบาทในลักษณะอาศรมสำหรับโต้เถียงกัน (Forum) หรือให้คำปรึกษาแนะนำ สำหรับรัฐบาลประเทศต่างๆ จะนำไปปฏิบัติต่อไปและให้ผู้อำนวยการของ IPCS เป็นเลขานุการของ ICCS

การดำเนินงานของ ICCS ตามแผนปฏิบัติการบทที่ 19

ICCS ได้จัดประชุมขึ้นครั้งแรก ที่เมืองสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2537 ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบไปด้วยผู้แทนรัฐบาลจาก 114 ประเทศ และจากองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐบาล อุตสาหกรรมและเอกชนรวมกว่า 300 คน ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันให้เปลี่ยนชื่อ ICCS ใหม่เป็น IFCS (International Forum of Chemical Safety) เพื่อให้เกิดความร่วมมือประสานงานในระดับชาติ และระดับโลก ในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยจากสารเคมีกว้างขวางขึ้นและมี OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) เข้าร่วมให้ความสนับสนุนด้วย และให้ IPCS ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการต่อไป นอกจากนี้องค์การวิชาการระหว่างชาติหลายองค์กรได้แสดงความยินดีที่จะให้ความสนับสนุนด้านวิชาการในการดำเนินงานของ Forum เช่น ILSI (International Life Sciences Institute), IUPAC (International Union of Pure and Applied Chemistry), IUPHAR (International Union of Pharmacology) และ IUTOX (International Union of Toxicology) การประชุม Forum ครั้งที่ 1 นี้ ได้จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมต่างๆ ที่จะต้องเร่งปฏิบัติ 11 ประเด็น คือ

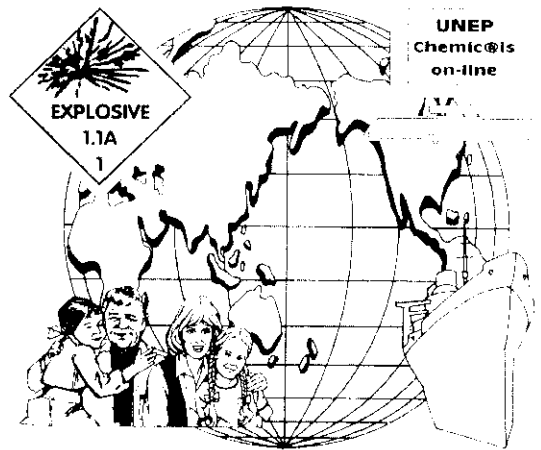
- 1) ให้รัฐบาลของแต่ละประเทศเร่งดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการบทที่ 19 ทั้ง 6 แผนหลัก ทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยที่องค์กรระหว่างประเทศให้ความร่วมมือในการพัฒนาทั่วโลกต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพ
- 2) ประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างรัฐบาลของประเทศต่างๆ และองค์กรระหว่างประเทศ พร้อมเสริมสร้างความร่วมมือให้เข้มแข็งในกลุ่มภูมิภาคในบางกรณีตามแผนปฏิบัติที่ได้รับการแนะนำ
- 3) เร่งรัดให้ประเทศต่างๆ ปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างชาติ
- 4) สร้างความร่วมมือภายในประเทศให้แข็งแกร่งระหว่างภาครัฐ อุตสาหกรรม เอกชน ประชาชนและคนงาน เพื่อพัฒนาด้านความปลอดภัยจากสารเคมี
- 5) เผยแพร่ความรู้การใช้กลไกและวิธีการต่างๆ เพื่อปรับปรุงด้านความปลอดภัยจากสารเคมี ซึ่งได้ดำเนินการโดยองค์กรต่างๆ ทั่วโลก เช่น OECD, EU (European Union) และประเทศกลุ่มสมาชิกสมาคมผู้ค้าสารเคมี และองค์กรเอกชนต่างๆ เป็นต้น
- 6) ให้ประเทศที่พัฒนาแล้วให้ความช่วยเหลือและเผยแพร่ข้อมูลวิชาการด้านการจัดการสารเคมีอย่างมีประสิทธิภาพให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา และประเทศที่กำลังเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ
- 7) ให้ประเทศกำลังพัฒนาและอุตสาหกรรมให้ความสนใจช่วยเหลือในด้านการศึกษา และการฝึกอบรมในส่วนที่ปรากฏอยู่ในทั้ง 6 แผนหลัก

- 8) ให้พิจารณาเรื่องการลดการเสี่ยงเป็นประเด็นสำคัญ และควรผนวกเข้าในมาตรการการควบคุมสารเคมีและการควบคุมมลพิษ
- 9) ให้มุ่งเน้นเป็นพิเศษด้านปัญหาสุขภาพอนามัยของคนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสารเคมี และให้พยายามรวบรวมฐานข้อมูลด้านการระบาดให้พร้อมที่สุด
- 10) การนำกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงซึ่งจัดลำดับความสำคัญไว้แล้วไปปฏิบัติให้พิจารณาขีดความสามารถในการจัดการด้านสารเคมีของแต่ละประเทศเป็นหลัก และเมื่อจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมในระดับระหว่างชาติ ให้พิจารณาถึงกิจกรรมที่มีความเป็นไปได้ว่าจะบรรลุเป้าหมายในระดับระหว่างชาติ
- 11) ควรติดตามตรวจสอบความคืบหน้าในการดำเนินกิจกรรมหลักต่าง ๆ

แผนหลัก

ภายใต้
แผนปฏิบัติการบทที่ 19

ที่ประชุม IFCS พิจารณาการดำเนินงานในแต่ละแผนทั้ง 6 ของแผนปฏิบัติการบทที่ 19 คือ

แผนหลักที่ 1 :

ขยายขอบเขตและเร่งรัดการประเมินการเสี่ยงสารเคมีระหว่างชาติ

แผนหลักที่ 1 นี้มีจุดประสงค์หลักเพื่อเพิ่มสมรรถนะการประเมินการเสี่ยงในระดับระหว่างชาติ และให้กำหนดจำนวนสารหรือกลุ่มของสารที่มีอันตรายร้ายแรงให้เสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ. 2543 พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการรับสมัครสารที่ยอมรับได้ของสารเคมีที่เป็นพิษ กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในบทที่ 19 (Chapter 19, Agenda 21) ได้ถูกนำมากำหนดให้ชัดเจนขึ้น คือ

1) ระบุความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบต่างๆ ในการประเมินการเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และจะต้องได้ข้อตกลงร่วมกันในหลักเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบต่างๆ ดังกล่าว

2) ให้ได้ข้อตกลงร่วมกันให้เร็วที่สุดสำหรับวิธีการจัดทำ และการรายงานการประเมินการเสี่ยงต่อสุขภาพมนุษย์และสิ่งแวดล้อม สนธิสัญญาขั้นต้นต้องอยู่บนพื้นฐานข้อตกลงในหลักการที่ทั้งประเทศและองค์กรระหว่างประเทศสามารถนำไปใช้ได้

3) จัดทำทำเนียบสารที่จะประเมินการเสี่ยงให้แล้วเสร็จก่อนสิ้นปี พ.ศ. 2537 ไม่ว่า จะอยู่ในขั้นเตรียมการหรือเสร็จสมบูรณ์แล้ว

4) เร่งรัดอุตสาหกรรมให้ส่งข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการประเมินการเสี่ยงให้มากที่สุดเท่าที่สามารถให้ได้

5) ให้ประเทศกำลังพัฒนาส่งข้อมูลด้านการรับสมัครของมนุษย์และด้านผลกระทบต่อสุขภาพ

6) จากกิจกรรมในข้อ 1) และ 2) ให้นำข้อมูลการประเมินที่หน่วยงานองค์กรต่างๆ ใน

สหประชาชาติ OECD และองค์กรอื่นๆ มาใช้ประโยชน์ และควรประเมินสารเคมีที่เป็นอันตรายหรือเป็นพิษเพิ่มขึ้นอีก 200 ชนิด ภายในปี พ.ศ. 2540

7) ถ้าในปี พ.ศ. 2540 สามารถประเมินสารเคมีเพิ่มได้อีก 200 ชนิด ตามข้อ 6 ให้เพิ่มการประเมินเพิ่มอีก 300 ชนิด ในปี พ.ศ. 2543

8) ประเทศต่างๆ ควรกำหนดแนวทางที่เป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่าจำกัดการรับสมัครสารเคมีให้ได้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ และให้มีความสอดคล้องในแนวทางเดียวกันทั่วโลก

9) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจถึงกลไกต่างๆ ที่เป็นผลกระทบจากสารเคมีต่อสุขภาพอนามัยมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

10) ให้พยายามลดการใช้สัตว์จำพวกมิกระดุกสันหลังเป็นสัตว์ทดลองด้านพิษวิทยาและเร่งรัดพัฒนาวิธีการอื่นๆ ทดแทน

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการประเมินการเสี่ยงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ที่ประชุมได้หยิบยก ทบทวนผลงานที่ได้พัฒนามาแล้ว เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการดำเนินงานตามที่ได้กำหนดไว้ เช่น

➤ IPCS ริเริ่มงานด้านการประเมินการเสี่ยง 2 เรื่อง คือ เรื่องการทบทวนการประเมินการเสี่ยงต่อสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช (pesticides) และเรื่องความร่วมมือกันระหว่าง IPCS, IRPTC (International Register of Potentially Toxic Chemicals) และ ECETOX (European Centre for Ecotoxicology, and

Toxicology of Chemicals) จัดทำทำเนียบเอกสารทั้งหมดเกี่ยวกับเกณฑ์ความปลอดภัยจากสารเคมี

➤ ในปี พ.ศ. 2536 EC (European Commission) รับรองคำสั่งเรื่องหลักการทั่วไปในการประเมินการเสี่ยงสารเคมีชนิดใหม่ๆ ต่อมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นคนงาน ผู้บริโภคหรือประชาชนทั่วไปและสิ่งแวดล้อม คำสั่งนี้ได้เพิ่มรายละเอียดของเกณฑ์ต่างๆ มากขึ้นรวมทั้งการค้นคว้าคุณสมบัติต่างๆ ด้านความเป็นพิษของสารตลอดจนวิธีการประเมินการสัมผัสสารของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

➤ ในปี พ.ศ. 2536 เช่นกัน EC ได้ประกาศใช้กฎหมายที่เรียกว่า “EC Council Regulation on the Evaluation and Control of the Risks of Existing Substances” กฎหมายฉบับนี้รวบรวมข้อมูลและบังคับใช้กับสารเคมีกว่า 10,000 ชนิด ให้ได้ภายในช่วงปี พ.ศ. 2538-2541 ข้อมูลเหล่านี้ถูกเก็บไว้ในฐานข้อมูล HEDSET

จากการประชุม IFCS ครั้งที่ 2 ที่ประเทศแคนาดา ระหว่างวันที่ 10 - 14 กุมภาพันธ์ 2540 ได้ปรับปรุงและกำหนดแผนปฏิบัติการตามแผนหลักที่ 1 ดังนี้

1) ทั้งภาครัฐบาลและภาคอุตสาหกรรมให้ข้อตกลงที่จะดำเนินการด้านการประเมินการเสี่ยงของสารเคมีต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยที่ IPCS (International Programme of Chemical Safety) และ OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) ตั้งเป้าหมายที่จะประเมินสารเคมีให้ได้ 500 ชนิดภายในปี ค.ศ. 2000

2) กลุ่ม IOMC (Inter - Governmental Organizations for the Sound Management of Chemicals) พร้อมใจกันที่จะพัฒนาความร่วมมือเพื่อประเมินสารเคมีร้ายแรงที่มีอยู่โดยได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลของประเทศต่างๆ

และกลุ่มองค์กรในภูมิภาค และดำเนินการผลิตเอกสารที่เกี่ยวกับการประเมินทุกประเภท

3) รัฐบาลของแต่ละประเทศร่วมมือกับ OECD และ IPCS สนับสนุนโครงการระหว่างชาติให้เกิดความต่อเนื่อง และหลีกเลี่ยงการซ้ำซ้อนในด้านการทดสอบ และการประเมินสารเคมี และร่วมกันพิจารณา และพัฒนาข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและการสัมผัสสารเคมี รวมทั้งผลกระทบต่อสุขภาพมนุษย์และสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพสูง

4) กลุ่ม IOMC ร่วมกับรัฐบาลแต่ละประเทศ และองค์กรเอกชนร่วมกันจัดทำข้อมูลด้านการศึกษาวิจัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจด้านกลไกของสารเคมีที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

5) กลุ่ม IOMC ร่วมกับรัฐบาลแต่ละประเทศ อุตสาหกรรมและองค์กรเอกชนร่วมกันทบทวนแนวทางในการประเมินการสัมผัสสารเคมีในสถานที่ทำงาน บรรยากาศ น้ำดื่ม และอาหารอย่างต่อเนื่อง และช่วยประเทศกำลังพัฒนาจัดทำหรือกำหนดมาตรฐานการรับสัมผัสสารเคมีของแต่ละประเทศ

6) กลุ่ม IOMC พยายามต่อไปเพื่อให้ได้ข้อตกลงระหว่างชาติถึงวิธีดำเนินการที่เป็นทางเลือกในการประเมินและทดสอบหรือมาตรฐานในการทดสอบเพื่อลดปริมาณสัตว์ที่ใช้ในการทดลอง เนื่องจากไม่ต้องการทารุณสัตว์ โดยไม่จำเป็น

7) กลุ่ม IOMC ปฏิบัติงานร่วมกับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่มีเศรษฐกิจดีขึ้นจัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการสัมผัสสารเคมีของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมภายในประเทศนั้นๆ ข้อมูลเหล่านั้นควรครอบคลุมถึงความต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องมือด้วย ซึ่งรัฐบาลและองค์กรในแต่ละประเทศควรสนับสนุนช่วยเหลือ

แผนหลักที่ 2 :

การจำแนกชั้นและการทำลாகสารเคมีรูปแบบเดียวกัน

แผนหลักที่ 2 นี้มีจุดประสงค์เพื่อให้การจัดจำแนกชั้นและการทำลாகสารเคมีในแนวและรูปแบบเดียวกันทั่วโลก รวมทั้งให้จัดทำเอกสารข้อมูลความปลอดภัยและสัญลักษณ์ที่เข้าใจได้ง่ายให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2543 และเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์นี้ สมควรที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นขั้นตอนคือ เริ่มการทบทวนและศึกษาการจำแนกชั้นอันตรายและระบบข้อมูลเพื่อจัดทำหลักการทั่วไปสำหรับระบบเดียวกันของโลก ขึ้นต่อไปให้วางระบบการจำแนกชั้นอย่างละเอียด จัดทำมาตรฐานเรื่องคำศัพท์และรหัสบ่งบอกความเสี่ยงอันตรายและคำแนะนำความปลอดภัยและจัดการฝึกอบรมและรณรงค์เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการใช้ระบบเดียวกันในการจำแนกชั้นและการทำลாகสารเคมี

กิจกรรมต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ในบทที่ 19 (Chapter 19) ที่ประชุมได้จัดทำเป็นแนวทางให้ชัดเจนขึ้นคือ

1) เสริมสร้างงานด้านวิชาการการจัดเกณฑ์การจำแนกชั้นสารเคมีให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2540 และดำเนินงานจัดทำระบบเดียวกันของการจำแนกชั้นและรหัสบ่งบอกความเสี่ยงอันตรายและคำแนะนำความปลอดภัย รวมทั้งการทำลากและเอกสารความปลอดภัยให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2543

2) ประเทศต่างๆ ควรให้ความมั่นใจในจุดยืนที่ชัดเจนถึงความร่วมมือกันจัดทำระบบเดียวกันของการจำแนกชั้นสารเคมี

3) ควรจัดทำเครือข่ายงานระหว่างชาติเพื่อแปลผลงานวิชาการเกี่ยวกับการจัดทำระบบเดียวกันของการจำแนกชั้นไปสู่ทั่วโลกและข้อเสนอแนะแนวทางกฎหมายที่สามารถนำไปปฏิบัติในระดับชาติเมื่อถึงเวลาอันสมควร

ในการจัดทำระบบเดียวกันของการจำแนกชั้นสารเคมี ได้มีการหยิบยกระบบต่างๆ ที่ใช้แล้วทั่วโลกมาเป็นพื้นฐานในการจัดทำระบบต่างๆ เช่น

ระบบ UN : (UN Transportation System)

ระบบที่ใช้กันอยู่แพร่หลายในปัจจุบันคือ UN Recommendations on the Transport of Dangerous Goods ซึ่งตีพิมพ์เล่มสี่ล้ม ครอบคลุมสารอันตราย 9 กลุ่ม จำนวน 2,500 ชนิดที่มีการขนส่งเป็นประจำ ระบบนี้เป็นพื้นฐานทางวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงกับข้อตกลงระหว่างชาติ ข้อกฎหมายและกลไกอื่นๆ ได้ดี ตัวอย่างเช่น ข้อตกลง ADR (Agreements concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road) ข้อตกลง ADN (Agreements for the International Carriage of Dangerous Goods by Inland Navigation) จรรยาบรรณ IMDG (International Maritime Dangerous Goods) ซึ่งพัฒนาโดย IMO (International Maritime Organizations) ภายใต้กฎเกณฑ์ด้านความปลอดภัยทางทะเล นอกจากนี้ IMO ได้พัฒนาจรรยาบรรณระหว่างชาติในการขนส่งสารเคมีเหลวเป็นปริมาณมาก ๆ ทางน้ำเรียกว่า IBC (International Bulk

Chemicals) สารเคมีที่เป็นแก๊สอยู่ในรูปของเหลวที่เรียกว่า IGC (International Gas Carrier)

ระบบ EC เรือ Classification Packaging and labelling

EC ได้ปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ ของระบบการจำแนกชั้น การบรรจุหีบห่อ และการทำฉลากเป็นครั้งที่ 7 ในปี พ.ศ. 2535 เรียกว่า “Directive 92/32/EEC” ซึ่งปรับปรุงมาจากสมุดปกเหลือง (Yellow Books) ที่สภากลุ่มประเทศในยุโรปจัดทำ ในปี พ.ศ. 2505 การปรับปรุงครั้งนี้ได้เพิ่มเติมด้านวิชาการเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการจำหน่าย การจำแนกชั้นโดยอาศัยพื้นฐานของสมบัติที่แท้จริงของสาร ผลกระทบทั้งเฉียบพลันและระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นผลจากการได้รับสัมผัสเพียงครั้งเดียวหรือว่ารับสัมผัสซ้ำบ่อยๆ เกณฑ์ที่สำคัญขึ้นอยู่กับคุณสมบัติทางพิษวิทยา กล่าวคือความเป็นพิษร้ายแรง เป็นพิษอันตราย การกีดกอน การระคายเคือง รวมทั้งผลระยะยาว เช่น การก่อมะเร็ง การกลายพันธุ์ และผลต่อการสืบพันธุ์ เป็นต้น ในระบบของ EC ได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในการจัดทำฉลากบนพื้นฐานของการจำแนกชั้น การทำสัญลักษณ์ มาตรฐานภาพสีต่างๆ ข้อความการเสี่ยง และข้อความปลอดภัยเพื่อใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีการจำหน่ายในประเทศกลุ่ม EC

ระบบการจำแนกชั้นและการทำฉลากอื่นๆ

นอกเหนือจากระบบ UN และ EC แล้ว ยังมีวิธีการกำหนดเกณฑ์สารเคมีอื่นๆ อีกเช่น การระบุสารที่เป็นสารก่อมะเร็งของ IARC คำแนะนำการจัดชั้นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ของ WHO คำแนะนำการทำฉลากของ FAO การจำแนกชั้นอันตรายของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของ WHO (2537) จากพื้นฐานความเป็นพิษเฉียบพลัน เมื่อสารเข้าทางปาก และผิวหนังของหนู ซึ่งมีอยู่ 4 ชั้น คือ อันตรายร้ายแรง (extremely hazardous) อันตรายสูง (highly hazardous) อันตรายปานกลาง (moderately hazardous) และอันตรายน้อย (slightly hazardous) และนอกจากนี้ FAO ได้จัดทำเป็นแนวกฎหมายระหว่างชาติซึ่งมีมาตราเกี่ยวกับการจำแนกชั้น การจัดทำฉลาก และภาชนะบรรจุ การเก็บรักษา และการทำลายกากของเสียที่เรียกว่า FAO International Code of Conduct on the Distribution and Uses of Pesticides

มาตรฐานองค์กรแรงงานระหว่างชาติ

ในปี พ.ศ. 2533 ที่ประชุมองค์กรแรงงานระหว่างชาติ ILO (International Labour Organization) มีมติเห็นชอบอนุสัญญา NO.170 ที่เกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยด้านการใช้สารเคมีในสถานที่ทำงาน ซึ่งอนุสัญญา NO.170 นี้มีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2535 อนุสัญญา NO.170 หรือเป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า “Chemical Convention NO.170” ครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ เพื่อความปลอดภัยในการใช้สารเคมีบนพื้นฐานของการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นฐานการจำแนกประเภทสารเคมีและการประเมินการเสี่ยงรวมทั้งข้อกำหนดต่างๆ ในการจัดทำข้อมูลความปลอดภัย (Safety Data Sheets) อนุสัญญานี้ได้กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ประกอบการและลูกจ้างทั้งทางด้านสิทธิและหน้าที่ต่างๆ รวมทั้งความรับผิดชอบของประเทศผู้ส่งออกและข้อกำหนดที่สำคัญอื่นๆ ที่ผนวกไว้ในอนุสัญญา เช่น

การประเมินการใช้สารเคมีที่ยังมิได้มีการ
จำแนกประเภท การติดตามตรวจสอบ การรับ
สัมผัสของคนงาน การควบคุม การปฏิบัติงาน
การกำจัดกากสารเคมี ข้อมูลและการฝึกอบรม
คนงาน และความร่วมมือระหว่างนายจ้าง และ
ลูกจ้าง

บัตรข้อมูลความปลอดภัยระหว่างชาติ

ในปี พ.ศ. 2529 IPCS ร่วมกับ EEC ได้
เคยจัดทำบัตรข้อมูลความปลอดภัยขึ้นเรียกว่า
ICSCs (International Chemical Safety Cards)
เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำฉลากเกี่ยวกับ
ความปลอดภัย บัตรนี้จะเป็นบทสรุปข้อมูล
ลักษณะที่สำคัญ ๆ ทางด้านเคมี ฟิสิกส์ และ
พิษวิทยาของสารแต่ละชนิด รวมทั้งอันตราย
หลัก ๆ ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ การปฐม-
พยาบาล และการรักษาในกรณีอุบัติเหตุและ
ข้อความด้านความปลอดภัยต่าง ๆ (safety
phrases) บัตรนี้ไม่มีผลทางกฎหมายแต่เป็น
เพียงคู่มือด้านความปลอดภัยเท่านั้น

การดำเนินการที่ผ่านมา

➤ ในปี พ.ศ.2532 ที่ประชุม ILO มีมติ
รับเรื่องระบบการปฏิบัติแนวทางเดียวกันด้าน
การจำแนกประเภทและการจัดทำฉลากของสาร
เคมีอันตรายที่ใช้ในสถานประกอบการ

➤ OECD ร่วมกับ IPCS และประเทศที่
เกี่ยวข้อง เช่น สวีเดนและสหรัฐอเมริกาจัดทำ
ข้อกำหนดในการจำแนกประเภทและการจัดทำ
ฉลากในแนวทางเดียวกันของพิษเฉียบพลันและ
อันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

➤ ในปี พ.ศ. 2535 มีการตั้งกลุ่มผู้
ประสานงานจัดทำระบบการจำแนกประเภทสาร
เคมีในแนวทางเดียวกัน (CG/HCCS) แบบ
ไม่เป็นทางการขึ้นโดยมี ILO เป็นฝ่าย
เลขานุการ OECD เป็นศูนย์ประสาน

จากการประชุม IFCS ครั้งที่ 2 ที่ประเทศ
แคนาดาระหว่างวันที่ 10-14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.
2540 ได้ปรับปรุงและกำหนดแผนปฏิบัติการตาม
แผนหลักที่ 2 ดังนี้คือ

1) ควรนำระบบในแนวเดียวกันทั่วโลก
ไปปฏิบัติโดยไม่บังคับใช้ตามกฎหมายซึ่งใน
อนาคตอาจบังคับใช้ตามกฎหมายก็ได้ ระบบ
ในแนวเดียวกันทั่วโลกนี้ไม่ควรอ่อนกว่าระบบ
ที่มีอยู่เดิม และการจำแนกชั้น และฉลากสาร
เคมี จะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติที่แท้จริงของสาร
เคมีด้วย

2) ในการจัดทำระบบโดยไม่มีระบบบังคับ
ใช้ตามกฎหมายนี้ ผู้ประสานงานกลุ่ม IOMC
ควรยึดถือเอกสารที่กำหนดโดยสหรัฐอเมริกา
และอังกฤษเป็นหลัก เพื่อความเหมาะสมใน
ทางปฏิบัติและแต่ละประเทศควรปรับปรุง
การประสานงานภายในประเทศเพื่อให้การ
ปฏิบัติในระบบเดียวกันทั่วโลกเป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ

3) ประเทศต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญใน
ระบบดังกล่าวเป็นอันดับต้น ๆ และปรับปรุง
ระบบเดิมที่มีอยู่แล้วให้สอดคล้องกับระบบใหม่
พร้อมให้ความสนับสนุนด้านบุคลากรที่ปฏิบัติ-
งานด้านนี้ให้เพียงพอ และให้ความสำคัญในการ
ปฏิบัติทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีสูตร
ผสมด้วย

4) ควรพิจารณาขีดจำกัดของความ
สามารถและบุคลากรของหลายๆ ประเทศใน
โลกในการนำระบบในแนวเดียวกันทั่วโลกไป
ปฏิบัติ รวมทั้งการรณรงค์ด้านข้อมูล และการ
ฝึกอบรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และสามารถ
นำเอาระบบใหม่นี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5) ควรรายงานคณะทำงาน ISG 3
(Intersessional Group) ในเรื่องต่างๆ คือ

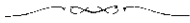
➢ ขั้นตอนการกำหนดกลไกในการ
นำระบบไปใช้โดยไม่บังคับตามกฎหมายโดย
ละเอียด

➢ แผนการปฏิบัติงาน

➢ ความชัดเจนของขอบข่ายระบบ

➢ ความคืบหน้าด้านวิชาการเกี่ยวกับ
เกณฑ์ต่างๆ และการแจ้งเหตุอันตราย

➢ การระบุความต้องการด้าน
บุคลากรหรือความยุ่งยากในการประสานงาน
ซึ่งต้องการให้ Forum ช่วยเหลือ

แผนหลักที่ 3 :

การแลกเปลี่ยนข้อมูลสารเคมีที่เป็นพิษและเสี่ยงต่อสารเคมี

จุดประสงค์ของแผนนี้เพื่อที่จะส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านความปลอดภัย การใช้และการปลดปล่อยมลพิษให้กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแลกเปลี่ยนข้อมูลตามแนวทางการแลกเปลี่ยน “London Guidelines และ FAO International Code of Conduct” ให้ดำเนินการบังคับใช้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศภายในปี พ.ศ. 2543 กิจกรรมต่างๆ ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายและจุดประสงค์นี้คือ

1) เสริมสร้างสมรรถนะเครือข่ายการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารเคมีทั้งในระดับชาติและระดับสถาบันระหว่างชาติ

2) จัดฝึกอบรมการใช้ข้อมูลทางวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ขาดแคลนด้านวิชาการ

3) เผยแพร่สถิติข้อมูลที่สำคัญในการประเมินการเสี่ยงสารในกลุ่มที่มாதแทนสารที่ ถูกห้ามและจำกัดการใช้อย่างเข้มงวด

4) จัดทำกลไกการควบคุมตามกฎหมาย การส่งออกและนำเข้าสารเคมีอันตราย กิจกรรม และแนวทางที่จะปฏิบัติตามแผนหลักที่ 3 ปรากฏในเรื่องต่างๆ คือ

➤ เสริมสร้างสมรรถนะสถาบันในระดับชาติที่รับผิดชอบด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารพิษและก่อตั้งเป็นศูนย์แห่งชาติขึ้นในกรณีที่ยังไม่มี

➤ เสริมสร้างสมรรถนะสถาบันระหว่างชาติในลักษณะเครือข่ายเพื่อรับผิดชอบด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล เช่น IRPTC

➤ เสริมสร้างความร่วมมือด้านวิชาการให้กับประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ยังขาดแคลน รวมทั้งการฝึกอบรมด้านการนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ข้อมูลดังกล่าว เช่น ข้อมูลด้านความปลอดภัย EHC ของ IPCS บัตรความปลอดภัย ICSCs ของ IPCS เอกสารประเมินการเสี่ยงจากสารก่อมะเร็งของ IARC เอกสารแนวทางการตัดสินใจ (Decision Guidance Documents) ของ FAO/ UNEP ที่เกี่ยวกับเรื่อง PIC (Prior Informed Consent) เป็นต้น

➤ นำเอามาตรการ PIC ไปดำเนินการให้เกิดผลทางปฏิบัติให้เร็วที่สุดและให้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่าง UNEP, GATT, FAO, WHO และองค์กรระหว่างชาติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลต่างๆ ที่สำคัญซึ่งส่วนใหญ่อยู่ภายใต้เครือข่ายของ UN ในด้านอันตราย การเสี่ยง การจัดการ การใช้อย่างปลอดภัย รวมทั้งข้อมูลด้านความปลอดภัยที่จะนำมาใช้ในแผนหลักที่ 3 นี้คือ

- Environmental Health Criteria Documents, Health and Safety Guides และ International Chemical Safety Cards ซึ่งผลิตโดย IPCS

- IPCS Poison Information Monographs

- IPCS Antidote Monographs

- International Occupational Safety and Health Information Centre (CIS) ของ ILO

- IRPTC / UNEP Data Profiles

--- Consolidated List of Products Whose Consumption and / or Sale have been Banned, Withdrawn, Severely Restricted or Not Approved ซึ่งจัดทำโดยความร่วมมือระหว่าง UN, WHO และ IRPTC

- IRPTC / UNEP Legal File

- PIC Databank

- EXICHEM ซึ่งเป็นฐานข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์ของ OECD

- ฐานข้อมูล Chemicals Currently being Tested for Toxic Effects ซึ่งจัดทำโดยความร่วมมือระหว่าง IRPTC และ IPCS

- Directory of Ongoing Research in Cancer Epidemiology ซึ่งจัดทำโดย IARC และศูนย์วิจัยมะเร็งของประเทศเยอรมันนี้

- Directory of Agents being Tested for Carcinogenicity จัดทำโดย IARC

- Data Sheets on Pesticides ผลิตโดย FAO/WHO

- IRPTC Bulletin

- etc.

จากการประชุม IFCS ครั้งที่ 2 ที่ประเทศแคนาดา ระหว่างวันที่ 10-14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 ได้ปรับปรุงและกำหนดแผนปฏิบัติการตามแผนหลักที่ 3 ดังนี้ คือ

1) ให้สมาชิก IFCS ที่มีข้อมูลสารเคมีเหลือเพื่อเตรียมพร้อมและเผยแพร่ไปยังประเทศต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ ส่วน IOMC จะพิจารณารูปแบบในการเผยแพร่ที่เข้าใจได้ง่าย รวมทั้งภาษาธรรมดา ๆ โครงสร้างและการแปลให้ชัดเจน

2) ประเทศผู้รับข้อมูลจะต้องระบุให้ชัดเจนว่าต้องการข้อมูลประเภทไหนและระบุไว้ใน National Profiles ด้วย

3) โครงการร่วมของ OECD/UNEP ด้านการจัดการข้อมูลสารเคมี จัดทำรายงานด้านงบประมาณและอุปสรรคด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลพร้อมข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคนั้น ๆ โดยพิจารณาโครงสร้างและขีดความสามารถของประเทศผู้รับเป็นหลัก

4) ให้อุตสาหกรรมส่งข้อมูลสารเคมีที่ไม่เป็นความลับให้กับผู้ร้องขอได้โดยอิสระ ข้อมูลด้านสารอันตรายที่แท้จริงไม่ให้อธิว่าเป็นข้อมูลลับซึ่งจะต้องส่งมอบให้โดยสมบูรณ์ที่สุดและอุตสาหกรรมควรให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์เครื่องมือและเอกสาร เช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ที่จะใช้ในการเก็บและกระจายข้อมูลให้กับประเทศที่ขอความช่วยเหลือและไม่มีการงบประมาณเพื่องานนี้

5) ให้ประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญในระดับสูงด้านการจัดตั้ง หรือเสริมสร้างสมรรถนะในประเทศ และภูมิภาค ในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยจากสารเคมีและรณรงค์ให้เห็นความสำคัญด้านการจัดการสารเคมี พร้อมทั้งให้การสนับสนุนความร่วมมือระหว่างศูนย์ประสานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสารเคมี

6) ให้รัฐบาลทุกประเทศ องค์กรรัฐบาลระหว่างชาติ องค์กรเอกชนและธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างชาติสนับสนุนในการจัดตั้งเครือข่าย Internet ให้กับหน่วยประสานงานแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยจากสารเคมีในประเทศกำลังพัฒนา

7) Forum สนับสนุนโครงการ GINC (Global Information Network on Chemicals) ซึ่งดำเนินการโดยผู้ป็นร่วมกับ IOMC และเชิญชวนหน่วยงานต่างๆ ช่วยเหลือและสนับสนุนโครงการ GINC รวมทั้งให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อขยายผลโดยเริ่มจากประเทศกลุ่มเอเชีย

แผนหลักที่ 4

การจัดทำโครงการลดการเสี่ยง

แผนหลักที่ 4 นี้มีจุดประสงค์เพื่อจัดการเสี่ยงต่อสารเคมีโดยไม่มีเหตุผลและความจำเป็น ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมต่างๆ ตาม Chapter 19 คือ

- 1) ใช้สารทดแทนที่มีความปลอดภัยกว่า
- 2) ค่อยๆ ลดและเลิกใช้สารที่เสี่ยงอันตรายโดยไม่มีเหตุผลและความจำเป็น สารพวกนั้นได้แก่ สารที่เป็นพิษ สารที่ตกค้างนาน และสารที่สะสมในสิ่งมีชีวิตซึ่งไม่สามารถที่จะควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ระบุความต้องการในระดับชาติในการกำหนดและปฏิบัติตามมาตรฐานสารเคมีในอาหาร
- 4) ลดการใช้สารเคมีในทางการเกษตร
- 5) บำบัดและกำจัดสารเคมีที่หมดอายุ
- 6) พัฒนากฎระเบียบแห่งชาติเพื่อป้องกันและเตรียมการสำหรับอุบัติเหตุร้ายแรงจากเคมีภัณฑ์
- 7) จัดตั้งหรือเสริมสร้างสมรรถนะของศูนย์พิษวิทยาแห่งชาติและ
- 8) ให้มีความร่วมมือระหว่างชาติในการพัฒนาข้อกำหนดของการเลือกสารเคมีที่จะร่วมกันดำเนินกิจกรรมการลดการเสี่ยง

กิจกรรมการลดการเสี่ยงที่ผ่านมา

➤ การลดการเสี่ยงสารเคมีในอาหาร ซึ่งดำเนินการโดย FAO/WHO ในเรื่องคณะกรรมการสารพิษตกค้างในอาหาร JMPR และ JECFA การกำหนดมาตรฐาน ADIs (Acceptable Daily Intakes) และค่า MRLs (Maximum Residue Levels) เป็นต้น

➤ การลดการเสี่ยงสารเคมีในสถานประกอบการ ซึ่งดำเนินการโดย ILO ในรูปของอนุสัญญาและข้อเสนอแนะไว้หลายเรื่อง คือ Convention on Benzene (2514), Occupational Cancer (2517), Safety in the Use of Chemicals (2533) และ Prevention of Major Industrial Accidents (2536) เป็นต้น

➤ การลดการเสี่ยงจากสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ซึ่งดำเนินการในหลายๆ องค์การระหว่างชาติไม่ว่าจะเป็น UNEP FAO WHO หรือ ILO มาตรการหลักในเรื่องนี้ก็คือจรรยาบรรณ FAO Code of Conduct on Distribution and Use of Pesticides

➤ การลดการใช้สาร CFCs ภายใต้อนุสัญญา Vienna Convention และ Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer ซึ่งปรากฏรายละเอียดใน Chapter 19 ของ Agenda 21

➤ โครงการลดการเสี่ยงจากสารเคมีของ OECD ซึ่งกลุ่มสมาชิกประเทศได้จัดทำ Pilot Project ของสารต่างๆ คือ ตะกั่ว

แคดเมียม ปรอท เมธิลลีนคลอไรด์ และสารโบรมีนเทท

➤ การป้องกันอุบัติเหตุร้ายแรงจากสารเคมี เช่น APELL ของ UNEP (Awareness and Preparedness for Emergencies at Local Level) และ IPCS INTOX Project ซึ่งสนับสนุนโครงการประเมินข้อมูลเพื่อใช้ตรวจสอบและบำบัดผู้ป่วยจากอุบัติเหตุเคมีภัณฑ์ พร้อมทั้งจะให้บริการ 24 ชั่วโมง ในรูปเครือข่ายของศูนย์พิษวิทยา

จากการประชุม IFCS ครั้งที่ 2 ที่ประเทศแคนาดา ระหว่างวันที่ 10 – 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 ได้ปรับปรุงและกำหนดแผนปฏิบัติ ตามแผนหลักที่ 4 โดยเสนอแนะมาตรการในเรื่องสำคัญ 3 เรื่อง คือ สารเคมีเหลือใช้ (Obsolete Chemicals) สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช (Pesticides) และการปลดปล่อยมลพิษและทะเบียนบันทึกการเคลื่อนย้าย (PRTRs)

สารเคมีเหลือใช้ (obsolete chemicals)

1) ให้ IFCS ชักชวนให้ประเทศต่างๆ พัฒนาขีดความสามารถในการจัดการสารเคมีที่มีประสิทธิภาพควบคู่กับกิจกรรมด้านบำบัดเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะหลีกเลี่ยงการสะสมสารเคมีที่เหลือใช้ในอนาคต พร้อมทั้งให้แต่ละประเทศประสานงานกันระหว่างประเทศในภูมิภาคในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหา

2) ให้ IFCS สนับสนุนโครงการ “ป้องกันและบำบัดสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เหลือใช้ในแถบอาฟริกาและ Near East” ของ FAO ในด้านความร่วมมือและการเริ่มในภูมิภาคอื่นๆ ในโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกี่ยวกับการ

บำบัด IFCS เสนอแนะว่าแนวทางวิชาการด้านบำบัดและป้องกันการสะสมสารเคมีเหลือใช้ที่ IOMC จัดทำขึ้นควรเผยแพร่ให้กับกลุ่มสมาชิกของ IFCS

3) IFCS เชิญชวน FAO, UNEP และกลุ่ม IOMC ให้นำเอาวิธีทำลายด้วยเตาเผาอุณหภูมิสูงมาบำบัดสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสารเคมีอุตสาหกรรมที่เหลือใช้พร้อมทั้งแนะนำให้ UNIDO (United Nations Industrial Development Organization) จัดทำโครงการริเริ่ม

4) IFCS เร่งรัดให้ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดและยอมรับที่จะให้ FAO และ UNEP จัดตั้งคณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาสารเคมีเหลือใช้และเร่งรัดให้ดำเนินงานโดยประสานงานกับ IOMC และเลขาธิการของ Basel Convention

5) IFCS ขอให้ FAO และอุตสาหกรรมหรือกันในด้าน การให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณเพื่อหลีกเลี่ยงการสะสมสารเคมีเหลือใช้และเพื่อให้ประเทศดำเนินการเกี่ยวกับการบำบัด

สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช (pesticides)

1) IFCS เร่งรัดให้ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่ปฏิบัติเพื่อลดความเสี่ยงภัยจากสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและให้นำข้อเสนอแนะนี้เข้าสู่การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการลดการเสี่ยงภัยจากสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ซึ่ง OECD/FAO จะจัดขึ้น

2) IFCS เสนอให้อุตสาหกรรมร่วมกับรัฐบาลของแต่ละประเทศและองค์กรเอกชนร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการจัดกิจกรรมเพื่อลดการเสี่ยงภัยจากสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและให้ประเทศทั้งหลายคำนึงอยู่เสมอว่าการลดการเสี่ยงภัยและการจัดการในเรื่องนี้มีความสำคัญในระดับแรกเมื่อต้องการขอความช่วยเหลือด้านงบประมาณ

3) IFCS ขอให้ IOMC รายงานผลงานคืบหน้าในเรื่องนี้ในการประชุม ISG-3 พร้อมทั้งเสนอแผนงานที่จะดำเนินการต่อไปในด้านการจัดการการเสี่ยงภัยต่อสารเคมีเกษตรหลายชนิด

การปลดปล่อยมลพิษและทะเบียนบันทึกการเคลื่อนย้าย (Pollution Release and Transfer Registers, PRTR)

1) ให้ IOMC เร่งรัดและสนับสนุนประเทศต่าง ๆ ดำเนินการในเรื่อง PRTR และสนับสนุนผลงานที่ดำเนินการไปแล้วโดย OECD และ UNITAR (United Nations Institute for Training and Research) รวมทั้งพิจารณาให้ความช่วยเหลือประเทศที่กำลังจะเริ่มดำเนินการเรื่อง PRTR

2) ให้ IFCS มอบหมายให้ OECD และ UNITAR ติดตามตรวจสอบว่ามีประเทศหรือองค์กรใดบ้างที่ดำเนินการด้าน PRTR ซึ่งรัฐบาลแต่ละประเทศควรระบุว่า มีหน่วยงานใดบ้างภายในประเทศดำเนินการเรื่อง PRTR การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการหรือโครงการต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของบุคลากรตรวจสอบแทรกเรื่อง PRTR ด้วย

แผนหลักที่ 5

เสริมสร้างสมรรถนะและขีดความสามารถในการจัดการด้านสารเคมีในระดับชาติ

จุดประสงค์ที่สำคัญของแผนหลักที่ 5 นี้ เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ มีระบบในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านสารเคมีอย่างมีประสิทธิภาพภายในปี พ.ศ. 2543 รวมทั้งให้มีการควบคุมทางกฎหมายและการบังคับใช้อย่างจริงจัง และเพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์นี้ สมควรที่จะมีแผนปฏิบัติในด้านต่าง ๆ คือ

➢ จัดตั้งกลไกประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านความปลอดภัยจากสารเคมี เช่น เกษตร สิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรม แรงงาน สาธารณสุข การขนส่ง ตำรวจ กองทัพ พาณิชยกรรม สถาบันศึกษาและศูนย์พิษวิทยา

➢ ให้มีการควบคุมตามกฎหมาย และพัฒนาหน่วยงานกลไกการจัดการสารเคมี รวมทั้งการบังคับใช้ตามกฎหมาย

➢ พัฒนามาตรการสนองรับอุบัติเหตุฉุกเฉิน ทั้งด้านวิธีการและอุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็นในอุตสาหกรรมและโรงงานเพื่อลดผลกระทบรุนแรงจากอุบัติเหตุ

➢ จัดตั้งระบบทะเบียนและฐานข้อมูลแห่งชาติ รวมทั้งข้อมูลด้านความปลอดภัยด้วย

➢ จัดหลักสูตรการอบรมด้านความปลอดภัยในทุกระดับและให้มีการรณรงค์และแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการเสี่ยงภัยจากสารเคมี

➢ พัฒนากลไกภายในประเทศเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ของข้อมูลที่ได้รับจากต่างประเทศให้ได้มากที่สุด

จากการประชุม IFCS ครั้งที่ 2 ที่ประเทศแคนาดา ระหว่างวันที่ 10 - 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 ได้พัฒนาและกำหนดแผนปฏิบัติไว้หลายประเด็น คือ

1) ที่ประชุมเร่งรัดประเทศต่าง ๆ ให้เตรียม National Chemicals Profiles ซึ่ง UNITAR/IOMC จัดทำแนวทางไว้แล้ว เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างสมรรถนะของแต่ละประเทศแล้วให้รายงานต่อที่ประชุม ISG-3 และให้องค์กรระหว่างประเทศให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการจัดเตรียมด้วย

2) แนะนำรัฐบาลในประเทศกำลังพัฒนาให้จัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อการสั่งการในการเตรียม National Profiles คณะกรรมการชุดนี้ต้องสามารถตัดสินใจและสั่งการได้ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับภาครัฐ อุตสาหกรรมหรือกลุ่มใด ๆ

3) ขอให้รัฐบาลและ IOMC ให้ความสำคัญสูงสุดที่จะพัฒนาโครงสร้างด้านการจัดการสารเคมีในประเทศและภูมิภาคในการประสานเครือข่าย โดยคำนึงเสมอว่าการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างประเทศพัฒนา ประเทศกำลังพัฒนา รัฐบาล องค์กรรัฐบารระหว่างชาติ องค์กรเอกชน อุตสาหกรรมและกลุ่มนักวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญ

4) เร่งรัดให้องค์กรวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศกำหนดกลไกต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างสมรรถนะของนักวิทยาศาสตร์ในแขนงสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย การประเมินความเสี่ยงและนิเวศพิษวิทยาในประเทศกำลังพัฒนา

5) เสนอแนะให้รัฐบาลของแต่ละประเทศ พัฒนาระบบข้อมูลแห่งชาติโดยใช้ระบบ Internet และให้องค์กรต่าง ๆ ในโลกช่วยเหลือในการ ติดตั้งระบบให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา

6) IFCS เชิญชวนองค์กรทั่วโลกที่เกี่ยวข้อง รัฐบาลและอุตสาหกรรมริเริ่มจัดการประชุม เชิงปฏิบัติการในระดับนโยบายในเรื่องนี้ก่อนที่จะถึงการประชุม ISG-3 และเชิญชวนประเทศ ให้ช่วยเหลือในด้านบุคลากรและงบประมาณ เพื่อการเตรียมและจัดการประชุม

7) ให้หน่วยงานของ Forum ในภูมิภาค ร่วมกับ IOMC ส่งเสริมประเทศที่มีได้ร่วมกลุ่ม IFCS ให้เกิดความตระหนักในกิจกรรมเสริม สร้างสมรรถนะ

ประเด็นเพิ่มเติม

การตกค้างของสารอินทรีย์มลพิษ (Persistent Organic Pollutants, POPs)

1) มติที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร ของ WHO และสภามนตรีของ UNEP เสนอแนะให้มีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างชาติ ในเรื่อง POPs

2) สภามนตรี UNEP มีมติให้ความสำคัญที่จะจัดตั้งคณะกรรมการเจรจาระหว่าง รัฐบาล (INC) เพื่อหารือต่อรองกันให้มีกลไก การบังคับใช้มาตรการ POPs เป็นกฎหมายใน ระดับโลก และเร่งรัดรัฐบาลของแต่ละประเทศ ให้ริเริ่มให้การสนับสนุนในด้านการดำเนินงาน ตามข้อเสนอแนะจากรายงานของคณะทำงาน เรื่อง POPs ของ IFCS พร้อมทั้งสนับสนุน ในด้านวิชาการ งบประมาณและการเสริมสร้าง สมรรถนะเพื่อให้ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่กำลัง เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสามารถดำเนินงาน เกี่ยวกับ POPs ได้อย่างเหมาะสม

3) เพื่อเป็นการสนับสนุนการเตรียมงาน ให้กับคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาลหรือ INC (Intergovernmental Negotiating Committee) ให้รัฐบาลแต่ละประเทศที่ดำเนินการ เกี่ยวกับ POPs และคณะทำงานเฉพาะกิจเรื่อง POPs ของ IFCS เร่งปฏิบัติงานและสนับสนุน ให้ประเทศสมาชิก IFCS ร่วมดำเนินงาน ในเรื่องดังต่อไปนี้คือ

➤ ให้ IOMC ร่วมกับองค์กรรัฐบาล ระหว่างชาติอื่นๆ องค์กรเอกชน และรัฐบาล ของแต่ละประเทศเร่งนำข้อเสนอแนะตาม รายงานการประชุมคณะทำงานเฉพาะกิจ เรื่อง POPs ของ IFCS รวมทั้งมติที่ได้รับการรับรอง แล้วจากที่ประชุมสภามนตรี UNEP และคณะกรรมการบริหาร WHA นำไปใช้ให้เกิดผลใน ทางปฏิบัติ

➤ ให้ความสะดวกในการแลกเปลี่ยน ข้อมูลรวมทั้งการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการใน ภูมิภาคที่อาจมีขึ้นเพื่อเตรียมการให้รัฐบาล แต่ละประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลัง พัฒนาปฏิบัติงานเกี่ยวกับ POPs และเพื่อ กระบวนการ INC ทั้งนี้ให้เน้นในด้านวิทยา- ศาสตร์ เทคโนโลยีและข้อมูลด้านสังคมเศรษฐกิจ

➤ ให้ข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีเกี่ยวกับกฎเกณฑ์และกระบวนการ ของสารเคมีที่คัดเลือกเป็น POPs นอกเหนือ ไปจาก 12 ชนิดที่สภามนตรี UNEP ได้กำหนด ไว้แล้วให้กับคณะ INC

➤ กำหนดประเด็นต่าง ๆ ของแต่ละสาร POPs ทั้ง 12 ชนิด ให้กับองค์กรรัฐบาลระหว่างชาติ องค์กรเอกชนและรัฐบาลแต่ละประเทศเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติในการลดการเสี่ยงต่อสุขภาพมนุษย์และสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการปลดปล่อยสาร POPs

➤ สนับสนุนการพัฒนาข่าวสารข้อมูลพื้นฐานของสาร POPs ที่คัดเลือก 12 ชนิด ในด้านแหล่งกำเนิด การผลิต และการใช้

➤ สนับสนุนการติดตามตรวจสอบการแพร่กระจายของสาร POPs ทั้ง 12 ชนิด ในแหล่งต่างๆ ในสิ่งมีชีวิตและในมนุษย์

เพื่อเป็นการสนับสนุนมาตรการ POPs และการเตรียมงานสำหรับ INC ประเทศไทย ในฐานะที่เป็นสมาชิกของ UNEP และ IFCS จึงได้ร่วมมือในการจัดประชุม 3 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 กรมควบคุมมลพิษร่วมกับฝ่ายเลขานุการ ASEAN จัดประชุม “ASEAN Working Group on Transboundary Pollution” ที่จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 27-29 พฤษภาคม พ.ศ. 2540 และได้บรรจุ เรื่อง POPs เข้าเป็นวาระการประชุมที่สำคัญวาระหนึ่งเพื่อพิจารณาจุดยืนของกลุ่มสมาชิกประเทศ ASEAN ในการจัดการเรื่อง POPs และแนวคิดในเรื่อง POPs / INC พร้อมนี้กรมควบคุมมลพิษได้เชิญผู้เชี่ยวชาญเรื่อง POPs จาก IRPTC / UNEP หรือ UNEP Chemicals มาบรรยายเกี่ยวกับรายละเอียดและความเป็นมาเรื่อง POPs ให้กับบุคลากรจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย รับฟังก่อนที่จะมีการประชุม เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2540 ด้วย มติจากที่ประชุมได้ถูกนำเสนอเพื่อพิจารณาและรับรองในการประชุม “The 8th Meeting of the ASEAN Senior Officials on the Environment” ที่

ประเทศฟิลิปปินส์ ระหว่างวันที่ 8 - 10 กันยายน พ.ศ. 2540

ครั้งที่ 2 UNEP และ IFCS ได้เลือกประเทศไทยเป็นสถานที่จัดการประชุม “Asia - Pacific Regional Awareness Raising Workshop on Persistent Organic Pollutants” ที่อาคารสหประชาชาติ กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 25 - 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540 เพื่อให้กลุ่มสมาชิกประเทศในภูมิภาคได้มีความตระหนักและเข้าใจถึงสาร POPs ในทุกด้านครอบคลุมถึง ชนิด ประเภท การใช้ แหล่งกำเนิดมลพิษ ปัญหา อันตราย การจัดการ และอื่นๆ รวมทั้งแนวทางที่จะมีการควบคุมเป็นกฎหมายระหว่างชาติ (International legally binding) และอนุสัญญา (POPs Convention) ที่จะมีการจัดทำในอนาคตอันใกล้

ครั้งที่ 3 UNEP ร่วมกับ IFCS และรัฐบาลของประเทศสหรัฐอเมริกา มีความเห็นสอดคล้องให้รัฐบาลไทยโดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ ภูมิภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก ร่วมเป็นเจ้าภาพดำเนินการจัดประชุม “The First Session of the Criteria Expert Group for Persistent Organic Pollutants” ที่อาคารสหประชาชาติ กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 26 - 30 ตุลาคม พ.ศ. 2541 เพื่อจัดเตรียมหลักเกณฑ์บนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และกระบวนการในการกำหนดสาร POPs เพิ่มเติมสำหรับการปฏิบัติระหว่างประเทศในอนาคต และนำเสนอต่อคณะ INC เพื่อพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

แผนหลักที่ 6 : ป้องกันการขนส่งเคลื่อนย้าย

ผลิตภัณฑ์ที่เป็นพิษและเป็นอันตรายอย่างผิดกฎหมายระหว่างชาติ

จุดประสงค์ของแผนหลักที่ 6 นี้ เพื่อให้ประเทศป้องกันการพยายามนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นพิษและอันตรายเข้ามาในเขตแดนโดยฝ่าฝืนกฎระเบียบและการควบคุมของประเทศนั้นๆ และเพื่อเป็นการช่วยเหลือประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนาให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายผิดกฎหมายของผลิตภัณฑ์เหล่านั้น ข้อเสนอแนะกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์นี้ คือ

- นำเอาแนวทางการปฏิบัติและการบังคับใช้ทางกฎหมายในการป้องกันการนำเข้าและส่งออกผลิตภัณฑ์ที่เป็นพิษและอันตรายที่มีปรากฏอยู่มาใช้
- พัฒนาระบบที่เหมาะสมที่จะช่วยในการป้องกันการเคลื่อนย้ายผิดกฎหมาย
- ช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการเสริมสร้างสถาบันและขีดความสามารถในการควบคุม

ที่ผ่านมา ยังไม่มีข้อตกลงระหว่างชาติเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นพิษและอันตราย อย่างไรก็ตามประเทศต่างๆ ก็จะต้องคำนึงถึงการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศที่ผิดกฎหมายแล้วไปก่อให้เกิดความเสียหายต่อสุขภาพมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประเทศกำลังพัฒนาตามมติที่ 42/183 และ 44/226 ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ ข้อคำนึงนี้เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของผลิตภัณฑ์อันตรายที่ฝ่าฝืนหลักการและแนวทางปฏิบัติระหว่างชาติ เพื่อ

เป็นการป้องกันการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นพิษและอันตรายดังกล่าว จึงสมควรที่จะเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศและภูมิภาคให้การเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในระดับชาติด้านการติดตามตรวจสอบและการควบคุมตามกฎหมายโดยจะต้องมีการลงโทษเพื่อให้ระบบการบังคับใช้มีประสิทธิภาพขึ้น

การนำเอากระบวนการ PIC ใน London Guidelines มาปฏิบัติตามแผนหลักที่ 3 นับว่าเกี่ยวข้องอย่างมากในแผนหลักที่ 6 นี้ UNEP จึงได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนในการพัฒนาแนวทางกฎหมายขึ้น ซึ่งในขณะนี้มีการประชุมหารือกันระหว่างรัฐบาลของประเทศและร่วมกันยกร่างอนุสัญญาขึ้นมา เรียกว่า “PIC Convention” นอกจากนี้องค์การสหประชาชาติยังได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ไปทั่วโลก เกี่ยวกับรายชื่อสารเคมีที่ต้องห้ามจำกัดและไม่อนุญาตที่เรียกว่า “UN Consolidated List of Products Whose Consumption and / or Sale have been Banned, Withdrawn, Severely Restricted or Not Approved” กิจกรรมต่างๆ ที่ปรากฏในแผนหลักที่ 5 ตามที่กล่าวมาแล้วนับว่ามีส่วนสำคัญและเกี่ยวข้องอย่างมากในแผนหลักที่ 6 นี้

เอกสารประกอบการเรียน

1. รายงานผลการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (United Nations Conference on Environment and Development UNCED) โดยกองงานพัฒนาระหว่างประเทศ กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.
2. รายงานการประชุม International Conference on Chemical Safety, Stockholm, Sweden, 25-29 April 1994.
3. รายงานการประชุม Second Session of the Intergovernmental Forum on Chemical Safety, Ottawa, Canada, 10 -14 February 1997.
4. Agenda 21, Chapter 19, 1992. Environmentally Sound Management of Toxic Chemicals Including Prevention of Illegal International Traffic in Toxic and Dangerous Products. United Nations Conference on Environment and Development.
5. Report of the WHO Commission on Health and Environment (Summary) World Health Organization, 1992 (WHO/EHE/92.1)

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

กรมควบคุมมลพิษ

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม